

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE OUVRANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DE CERTAINES PARTIES DE L'HOTEL COMMUNAL D'IXELLES ET COMME SITE DE SON JARDIN SIS CHAUSSEE D'IXELLES, N° 168 A IIXELLES

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, notamment l'article 4;

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 18 et 23;

Sur proposition du Ministre de la Région de Bruxelles-Capitale ayant les Monuments et les Sites dans ses attributions;

Après en avoir délibéré,

A R R E T E :

Article 1er. - Le présent arrêté règle une matière visée aux articles 3 et 39 de la Constitution.

Article 2. - Conformément aux dispositions de l'article 18 §1er de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, est entamée la procédure de classement, en raison de leur valeur historique et artistique, précisée dans la notice annexée au présent arrêté,

BESLUIT VAN DE REGERING VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST HOUDENDE OPENING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN ENKELE GEDEELTEN VAN HET GEMEENTEHUIS VAN ELSENE EN ALS LANDSCHAP VAN ZIJN TUIN GELEGEN ELSENESTEENWEG NR 168 TE ELSENE

De Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

Gelet op de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, inzonderheid artikel 4;

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid de artikels 18 en 23;

Op voorstel van de Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belast met Monumenten en Landschappen;

Na beraadslaging,

B E S L U I T :

Artikel 1. - Door dit besluit wordt een materie geregeld bedoeld bij de artikels 3 en 39 van de Grondwet.

Artikel 2. - Overeenkomstig de bepalingen van artikel 18 §1 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, wordt de procedure tot bescherming als monument in gang gezet, omwille van hun historische en artistieke waarde, zoals nader bepaald in de nota bijgevoegd aan dit besluit,

- comme monument : de la totalité de l'ancien pavillon Malibran (en ce compris le mobilier fixe par destination), du mur de clôture du jardin et du grand escalier extérieur de l'Hôtel communal d'Ixelles;

- comme site : de son jardin sis chaussée d'Ixelles, n° 168 à Ixelles, connu au cadastre d'Ixelles, 1ère division, section A, 2e feuille, parcelle n° 1025 E.

Article 3. - La zone de protection relative au monument décrit ci-dessus comprend les voiries, parties de voiries, ainsi que les parcelles et parties de parcelles reprises dans le périmètre délimité sur le plan joint au présent arrêté.

Bruxelles, le 22/9/94.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

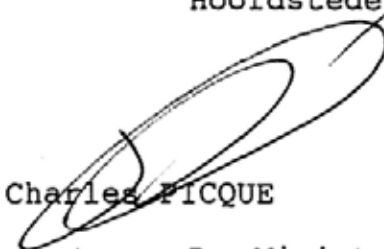
- als monument : van het geheel van het voormalig paviljoen Malibran (met inbegrip van het meubilair onroerend door bestemming) van de afsluitingmuur van de van de tuin en van de grote buitentrapp van het Gemeentehuis van Elsene;

- als landschap : van zijn tuin gelegen Elsenesteenweg nr 168 te Elsene, bekend ten kadaster te Elsene, 1ste afdeling, sectie A, blad nr 2, perceel nr 1025 E.

Artikel 3. - De vrijwaringszone met betrekking tot het hierbovenvermelde monument betreft de wegenis, gedeelten van de wegenissen evenals de percelen en gedeelten van de percelen opgenomen in de perimeter, afgebakend op het plan in bijlage van dit besluit.

Brussel, 22/9/94.

De Minister-Voorzitter van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau.

De Minister van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid.

Didier GOSUIN.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
OUVRANT LA PROCEDURE DE
CLASSEMENT COMME MONUMENT
DE CERTAINES PARTIES DE L'HOTEL
COMMUNAL D'IXELLES ET COMME
SITE DE SON JARDIN, SIS CHAUSSEE
D'IXELLES, N° 168 A IIXELLES

**DESCRIPTION SOMMAIRE ET
JUSTIFICATION DE L'INTERET
SELON L'ARTICLE 2, §1er DE
L'ORDONNANCE DU 4 MARS 1993**

Vu pour être annexé à l'arrêté du
22/9/94

Le Ministre-Président du Gouvernement de
la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale, chargé du
Logement, de l'Environnement, de la
Conservation de la Nature et de la
Politique de l'Eau.

**BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST**

BESLUIT VAN DE REGERING VAN
HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST HOUDENDE OPENING VAN
DE PROCEDURE TOT BESCHERMING
ALS MONUMENT VAN ENKELE
GEDEELTEN VAN HET
GEMEENTEHUIS VAN ELSENE EN
ALS LANDSCHAP VAN ZIJN TUIN
GELEGEN ELSENESTEENWEG NR 168
TE ELSENE

**BEKNOPT BESCHRIJVING EN
MOTIVERING VAN HET BELANG
VOLGENS ARTIKEL 2, 1ste § VAN
DE ORDONNANTIE VAN 4 MAART
1993.**

Gezien om bij het besluit van 22/9/94
gevoegd te worden.

De Minister-Voorzitter van de Regering
van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

Charles PICQUE

De Minister van de Regering van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
belast met Huisvesting, Leefmilieu,
Natuurbehoud en Waterbeleid.

Didier GOSUIN.

PROPOSITION DE CLASSEMENT

Monument - Site

Commune:	Ixelles
Dénomination:	Hôtel communal
Parties à classer:	Monument : totalité de l'ancien pavillon Malibran (en ce compris le mobilier immeuble par destination), mur de clôture du jardin et grand escalier extérieur. Site : jardin
Adresse:	Chaussée d'Ixelles, n° 168
Référence cadastrale:	Ixelles, 1ère division, section A, 2ème feuille, parcelle n° 1025 E.

Description sommaire :

Ce bâtiment de style classique fut construit en 1833 d'après les plans de l'architecte Van der STRAETEN.

L'extérieur.

Construit sur un haut soubassement, l'édifice est relié à la voirie du côté de la place Cocq, par un jardin en pente, situé de part et d'autre du grand escalier de deux volées successivement de huit et sept marches. Celui-ci est bordé d'une balustrade en pierre bleue interrompue par des piliers carrés sculptés. Le départ d'escalier est marqué par deux piliers reliés au trottoir par une volute et dominés par de grands vases. Le muret de clôture est surmonté d'une balustrade qui entoure une partie du jardin, l'autre étant limitée par un garde-corps en fer forgé.

La façade en briques est couverte d'un enduit imitant la pierre blanche. Le soubassement et certains éléments structurants de la façade (colonnes, bandeaux), tout comme l'escalier, la balustrade et les piliers, sont en pierre bleue.

Le bâtiment, couvert d'une toiture en pavillon, compte cinq travées du côté de la place Cocq et huit du côté de la chaussée d'Ixelles et de la rue du Collège. Surélevé par un haut soubassement, il compte deux niveaux du côté de la place Cocq, trois niveaux -dont un étage entresolé- sur les trois premières travées des côtés et quatre niveaux -dont un niveau de soubassement rachatant la dénivellation du jardin- sur les cinq dernières travées.

Une grande aile est venue se rattacher à l'arrière du pavillon dans la deuxième moitié du XIXème siècle.

Du côté de la place Cocq, les travées centrales du rez-de-chaussée sont précédées d'une avancée semi-circulaire -qui abritait un porche à l'origine. Elle est éclairée par une ordonnance de serliennes, dont les colonnes en pierre bleue ont un chapiteau ionique et dont les baies sont bordées d'un arc cintré mouluré, posant sur une imposte prolongée.

Cette avancée est couverte d'une terrasse limitée par une balustrade.

Les travées latérales du rez-de-chaussée sont éclairées par des baies cintrées.

Les travées latérales du rez-de-chaussée sont éclairées par des baies cintrées.

Au premier étage, les travées centrales en légère saillie sont séparées par des pilastres à chapiteau ionique. La travée centrale est éclairée par un triplet dont le centre est surmonté d'un fronton triangulaire faisant saillie sur un panneau décoré de deux aulnes -emblèmes de la Commune d'Ixelles-. De part et d'autre du triplet, le dessus des baies barlongues est décoré de médaillons en relief.

La corniche à modillons de la partie saillante est couronnée d'un attique scandé par de petits socles surmontés de vases. Un édicule à fronton brisé, abritant une horloge, domine la travée centrale.

Les travées latérales de l'étage sont percées de baies barlongues avec encadrement mouluré, surmonté d'un larmier.

Du côté de la Chaussée d'Ixelles et de la rue du Collège, les travées sont éclairées par des baies barlongues. Celles du dernier étage sont surmontées d'un larmier. Les travées sont inscrites au niveau du rez-de-chaussée et de l'étage entresolé.

Les trois travées de l'extrémité sont en légère saillie. Au centre de la saillie, l'entrée du bâtiment est surmontée d'un fronton triangulaire à modillons et la baie supérieure, d'un fronton cintré.

Cette dernière est précédée d'un balcon avec balustrade, soutenu par des consoles à volute. Une balustrade identique précède les baies latérales de cette saillie.

L'intérieur.

Le bâtiment est articulé sur toute sa hauteur autour de la salle des pas perdus.

Au rez-de-chaussée cette dernière est bordée par la salle du conseil, la salle du collège, le cabinet du bourgmestre, des bureaux et des dégagements.

A l'étage se trouvent les cabinets des échevins et plusieurs bureaux.

- *la salle des pas perdus*: éclairée par une grande verrière zénithale, elle présente une décoration bichrome -dorée et blanc crème-. Au rez-de chaussée les portes sont encadrées par des pilastres dorés à chapiteau corinthien.

Sous le plafond, l'entablement est orné d'une frise de rinceaux dorés. Le plafond auquel pendent de très beaux lustres, est décoré de caissons avec mouluration dorée et cerné de modillons.

A l'étage, l'espace qui présente les mêmes caractéristiques décoratives, est limité au centre par des murs de clôture décorés de panneaux à reliefs dorés alternant avec des balustrades.

Les pilastres ont ici un chapiteau ionique.

Le passage entre cet espace et les bureaux situés au-dessus de la salle du conseil est marqué par des colonnes à fût lisse et à chapiteau doré à volutes.

- *la salle du conseil*: de la salle des pas perdus, on y accède par une porte en bois vitrée, richement décorée (verre dépoli avec décoration de guirlandes dorées, traverse en bois ornée d'une frise de rinceaux, fronton triangulaire,...).

Le même type de décoration classique bichrome de pilastres, colonnes, frontons et moulurations ornent les murs et le plafond de cette salle.

Trois grands lustres d'esthétique fin XIXème siècle servent à éclairer la partie centrale de la salle, les parties latérales étant éclairées au moyen de petits globes de verre dépoli et taillé.

La salle a également conservé son très beau parquet, ainsi qu'une grande partie de son mobilier de chêne dessiné par l'architecte Jules BRUNFAUT en 1893-1894 et publié dans la revue « l'Emulation » en 1894

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier:

Intérêt historique et artistique:

L'hôtel communal d'Ixelles doit son grand intérêt, tant à son architecture qu'à son histoire. Il s'agit en effet du pavillon de campagne que le violoniste Charles de BERIOT fit construire en 1833 pour lui-même et sa future femme, la célèbre cantatrice Maria GARCIA, connue sous le nom de MALIBRAN (nom de son premier mari).

Habité quelques années seulement par le violoniste qui perdit sa femme après un an de mariage, ce pavillon fut acquis en 1849 par la commune d'Ixelles, qui fit de la partie avant du jardin, l'actuelle place Fernand Cocq.

Au moment de sa construction, l'édifice bâti sur plan carré était d'une très grande sobriété.

Sa physionomie actuelle est le résultat de transformations de la deuxième moitié du XIXème siècle et du début du XXème siècle, à savoir : l'ajout de l'actuelle salle des pas perdus à l'emplacement du perron qui était situé à l'arrière du pavillon -les travées de cette salle sont soulignées à l'extérieur, par une légère saillie-, la fermeture du porche, la construction de la grande aile adossée à l'arrière du pavillon, l'ajout de l'escalier et enfin celui de plusieurs éléments en façade tels que les encadrements des baies, les balustrades et la décoration de la partie centrale du côté de la place Cocq.

Ces transformations, loin d'avoir hypothéqué la qualité du bâtiment, l'ont enrichi d'une décoration extérieure et intérieure qui en fait l'un des très beaux hôtels communaux de la région bruxelloise.

Pour ces raisons ainsi que pour sa qualité de témoin essentiel de l'histoire d'Ixelles, l'hôtel communal mérite d'être protégé par un classement.

Enfin, le jardin arboré (platanes, tilleul,...) constitue un très bel îlot de verdure dans la chaussée d'Ixelles et mérite à ce titre de bénéficier d'une protection comme site.

VOORSTEL TOT BESCHERMING

Monument - Landschap

Gemeente: Elsene

Naam : Gemeentehuis

Te beschermen delen: Monument : Geheel van het voormalig paviljoen Malibran
afsluitingsmuur en buitentrap
Landschap : tuin

Adres : Elsenesteenweg, nummer 168

Kadastrale gegevens : Elsene, 1ste afdeling, sectie A, 2de blad, perceel nr. 1025 E

Beknopte beschrijving :

Dit classicistische gebouw werd gebouwd in 1833 naar de plannen van architect Van der STRAETEN.

-Exterieur:

Gebouwd op een hoge onderbouw, is het complex met de wegnis verbonden van de kant van de Cocqplaats, door middel van een hellende tuin, gelegen aan weerszijden van de grote trap van twee trapdelen opeenvolgend van acht en zeven treden. Deze is afgeboord met een balustrade in blauwe natuursteen, onderbroken door vierkantige, gesculpteerde pilaren. Het begin van de trap is gemerkt door twee pilaren die aan de stoep zijn verbonden door een voluut en die door grote vazen worden beheerst. Op het omheiningmuurtje, dat een deel van de tuin omsluit, is een balustrade bevestigd; het andere deel is begrensd door een leuning in smeedijzer.

De voorgevel in baksteen is bepleisterd met een imitatie van witte steen. De onderbouw en zekere structurerende delen van de voorgevel (kolommen, banden), zoals de trap, de balustrade en de zuilen, bestaan uit blauwe natuursteen.

Het gebouw, dat bedekt is met een paviljoendak, telt vijf traveeën langs de kant van de Cocqplaats en acht langs de kant van de Elsenesteenweg en de Collegestraat. Verhoogd door een hoge onderbouw telt het twee verdiepingen langs de Cocqplaats, drie verdiepingen - waarvan een tussenverdieping - op de drie eerste zijdelingse traveeën en vier verdiepingen - waarvan een onderbouwverdieping die de overgang vormt met het hoogteverschil van de tuin -op de vijf laatste traveeën.

Gedurende de tweede helft van de XIXe eeuw werd een grote vleugel aangehecht aan de achterkant van het paviljoen.

De centrale traveeën van het gelijkvloers langs de kant van de Cocqplaats worden voorafgegaan door een half rond vooruitstekend gedeelte - dat oorspronkelijk een voorportaal was. Het is verlicht door een opstelling van een opeenvolging van serliennes, waarvan de kolommen in blauwe natuursteen zijn voorzien van een ionisch kapiteel en waarvan de vensteropeningen zijn afgezet met een gewelfde, van lijstwerk voorziene boog die rust op een verlengd impost.

Dit vooruitstekend gedeelte wordt bedekt door een terras begrensd door een balustrade.

De laterale gevels van het gelijkvloers zijn verlicht door gewelfde bogen.

Op de eerste verdieping zijn de centrale traveeën, die licht uitspringen, verdeeld door pilasters met ionisch kapiteel. De centrale travee is verlicht door een drielicht, waarvan het middenste deel overheerst wordt door een driehoekig, op een korf met twee elzen - embleem van de gemeente Elsene -versierd, vooruitstekend fronton. Langs weerszijden van het drielicht is de bovenkant van de onregelmatig langwerpige vensteropeningen versierd met médaillonportretten in reliëf.

De kroonlijst met modillons van het uitstekende gedeelte is omkransd door een attiek, gescandeerd op kleine sokkels bezet met vazen. Een kapelletje met gebroken fronton, die een horloge huisvest, beheerst de centrale travee.

De zijdelingse traveeën worden doorbroken door onregelmatig langwerpige vensteropeningen met van lijstwerk voorziene omkadering en druiplijst.

Langs de kant van de Elsenesteenweg en de Collegestraat zijn de traveeën verlicht door onregelmatig langwerpige vensteropeningen. Deze van de laatste verdieping zijn voorzien van een druiplijst. De traveeën zijn gegraveerd ter hoogte van het gelijkvloers en het tussenverdieping.

De drie traveeën van het uiteinde zijn licht uitspringend. In het midden van de uitsprong wordt de ingang van het gebouw beheerst door een driehoekig fronton met modillons en de hogere vensteropening met gewelfde boog.

Deze laatste is voorafgegaan door een balkon met balustrade, ondersteund door consoles met krul. De zijdelingse vensteropeningen van deze uitsprong worden voorafgegaan door een gelijkaardige balustrade.

Interieur

Het gebouw is over zijn ganse hoogte gearticuleerd rond de grote hal.

Op het gelijkvloers is ze omzoomd door de raadszaal, collegezaal, het kabinet van de burgemeester, burelen en opruimingslokalen.

Rondom de open ruimte vindt men op de verdieping de kabinetten van schepenen en verschillende burelen.

- *de grote hal* : verlicht door een groot zenitaal venster biedt ze een tweekleurig versiering - verguld en crèmekleuren. Op het gelijkvloers zijn de deuren omgeven door vergulde pilasters met Corinthisch kapiteel.

Onder het plafond is het kroonwerk getooid met vergulde rankenversiering. Het plafond, waaraan zeer mooie luchters zijn opgehangen, is versierd met van verguld lijstwerk voorziene vierkante vakken en omringd door neuten.

Op de verdieping is de plaats, die dezelfde decoratieve karakteristieken vertoont, in het midden begrensd door afsluitmuren versierd met decoratieve, vergulde reliëfpanelen afgewisseld met balustrades. Hier hebben de pilasters een Ionisch kapiteel.

De doorgang tussen deze ruimte en de burelen gelegen boven de raadszaal is omlijnd door gladde kolommen met gekruld en verguld kapiteel.

- *de raadszaal* : vanuit de grote hal heeft men toegang via een houten vensterdeur. De raadszaal is rijkelijk versierd (mat glas met vergulde bloemslingersversieringen, houten dwarsligger opgesmukt met een rankenfries, driehoekig fronton, ...).

Hetzelfde klassiek tweekleurig decoratietype van pilasters, kolommen, frontons en lijstwerkversieringen verfraaien de muren en plafonds van deze zaal.

Drie grote luchters van XIX-eeuwse esthetiek dienen om het centrale deel van de zaal te verlichten, de zijkanten worden verlicht door kleine glasbollen in mat geslepen glas.

In de zaal bevindt zich nog zijn zeer mooie parketvloer, evenals een groot deel van zijn eiken meubilair, in 1893-1894 getekend door architect Jules BRUNFAUT en gepubliceerd in l'Emulation van 1894.

Belang van het monument volgens artikel 2, paragraaf 1, bepaald in de Ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed.

Historisch en artistiek belang :

Het gemeentehuis van Elsene dankt zijn groot belang zowel aan zijn architect als aan zijn geschiedenis. Het gaat inderdaad om een landelijke eensgezinswoning die de violist Charles de BERIOT in 1833 laat optrekken voor zichzelf en zijn toekomstige vrouw, de vermaarde cantate-zangeres Maria GARCIA, gekend onder de naam MALIBRAN (naam van haar vroegere man).

Na slechts enkele jaren bewonen door de violonist, die zijn vrouw verloor na één jaar huwelijk, werd dit paviljoen in 1849 verworven door de gemeente Elsene, die van het voorste deel van de tuin het huidige Fernand Cocqplein maakte.

Op het ogenblik van de constructie was dit monumentaal gebouw, opgetrokken volgens rechthoekig plan, heel sober opgevat.

Zijn huidige uitzicht is het resultaat van wijzigingen aangebracht in de tweede helft van de XIXe eeuw en begin XXe eeuw, met name, de aanbouw van de huidige grote hal op de plaats van het perron aan de achterzijde van het paviljoen - hal waarvan de traveeën aan de buitenkant onderlijnd zijn door een lichte uitsprong -, het sluiten van het voorportaal, het aanbouwen van de grote vleugel aan de achterkant van het paviljoen, het toevoegen van de trap en tenslotte de verschillende elementen in de voorgevel, zoals de omlijsting van de vensteropeningen, de ballustrades en de versiering van het centrale gedeelte langs de Cocqplaats.

In plaats van de kwaliteit van het gebouw in twijfel te trekken, hebben deze veranderingen het verrijkt met een binnen - en buiten decoratie die het tot één van de zeer mooie gemeentehuis in het Brussels gewest maken.

Om deze redenen en ook omwille van zijn kwaliteit als belangrijke getuige van de geschiedenis van Elsene, verdient het gemeentehuis beschermd te worden.

Tenslotte, de met boomen beplante (platanen, lindebomen,...) tuin vormt een bijzonder mooi groen oord aan de Elsene Steenweg en verdient daarom ook een bescherming als landschap.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
OUVRANT LA PROCEDURE DE
CLASSEMENT COMME MONUMENT
DE CERTAINES PARTIES DE L'HOTEL
COMMUNAL D'IXELLES ET COMME
SITE DE SON JARDIN, SIS CHAUSSEE
D'IXELLES, N° 168 A IIXELLES

**DELIMITATION DE LA ZONE
DE PROTECTION**

Vu pour être annexé à l'arrêté du
22/9/94.

Le Ministre-Président du Gouvernement de
la Région de Bruxelles-Capitale,

**BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST**

BESLUIT VAN DE REGERING VAN
HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST HOUDENDE OPENING VAN
DE PROCEDURE TOT BESCHERMING
ALS MONUMENT VAN ENKELE
G E D E E L T E N V A N H E T
GEMEENTEHUIS VAN ELSENE EN
ALS LANDSCHAP VAN ZIJN TUIN
GELEGEN ELSENESTEENWEG NR 168
TE ELSENE

**AFBAKENING VAN DE
VRIJWARINGSZONE**

Gezien om bij het besluit van 22/9/94.
gevoegd te worden.

De Minister-Voorzitter van de Regering
van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale, chargé du
Logement, de l'Environnement, de la
Conservation de la Nature et de la
Politique de l'Eau.

De Minister van de Regering van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
belast met Huisvesting, Leefmilieu,
Natuurbehoud en Waterbeleid.

Didier GOSUIN.

